

TISKOVÁ ZPRÁVA

Ústí nad Labem 3. 3. 2020

ÚSTECKÁ HISTORIČKA ZÍSKALA PRESTIŽNÍ STÁŽ VE VÍDNI

Doktorandka katedry historie FF UJEP PhDr. Vlasta Kordová je jednou z mála historiček, kterým se podařilo získat stipendium Jana Patočky na vídeňském Institut für die Wissenschaften vom Menschen (IWM). Hodnotící komisi zaujalo téma: Heroizace a viktimizace v interpretaci historiografie moderních národních dějin po roce 1989. Na stáž, která bude probíhat 6 měsíců, nastoupila začátkem února 2020.

„Získat toto stipendium je pro mě velká čest. Je to ale také velká zodpovědnost. Musím zde naplno využít příležitost k prohloubení svých znalostí, a to nejen v oboru historie. IWM mi denně umožňuje potkávat mnoho inspirativních osobností, vědců z celého světa, kteří mi pomáhají otevřít oči k tomu, abych viděla, kolik práce mám ještě před sebou...“ uvádí s úsměvem Vlasta Kordová.

Stipendijní program Jan Patočka Fellowships rakouského Institutu für die Wissenschaften vom Menschen ve Vídni si klade za cíl podporovat vědce humanitních a sociálních oborů v jejich výzkumu. Institut, který byl založen téměř před čtyřmi dekadami s cílem rozvíjet intelektuální výměnu mezi Západem a Východem, v současné době umožňuje vědcům z celého světa předkládat nová výzkumná témata celospolečenského významu, čímž přispívá k otevírání diskusí, mezinárodní interakci vědeckých otázek, hledání paralel a nových perspektiv.

„Domnívám se, že historie, možná více než jakákoliv jiná společenskovědní disciplína, má obrovský potenciál k tomu, aby napomáhala k poznávání a orientaci v současném světě, státě, společnosti. Úkolem historiků moderních dějin by dnes, více než kdykoliv jindy, mělo být hledání nových perspektiv a utváření takových témat, jež nebudou založena pouze na vymezení se vůči komunistické minulosti nebo hledání nepodstatných nepřesností předchozího výzkumu, ale budou napomáhat k pochopení současnosti. Návrh mého projektu, který IWM přijal, tomuto konceptu odpovídá. Vznikl přímo pro účely stáže, ale souvisí také s tématem mé disertační práce (Nacistický represivní protipartyzánský aparát tzv. „Bandenbekämpfung“). Na základě dosavadního výzkumu druhé světové války se mi otevřelo rozsáhlé, a do jisté míry kontroverzní téma, které zasahuje do větší či menší míry všechny postkomunistické země. V projektu usiluji o to poukázat na revizi historiografie 20. století po rozpadu Východního bloku. Zejména se zabývám změnami, které toto nové psaní historie přineslo do nahlížení 2. světové války,“ představuje úspěšné téma Vlasta Kordová.

„Filozofická fakulta nadšeně podporuje internacionální aktivity svých doktorandů a získání tohoto stipendia považujeme za velký úspěch i v mezinárodním měřítku,“ říká děkanka FF UJEP prof. Michaela Hrubá.

Anotace projektu na IWM:

Heroizace a viktimizace v interpretaci historiografie moderních národních dějin po roce 1989

Znovuobnovená nezávislost přivedla státy střední a východní Evropy po roce 1989 k přehodnocování národních dějin. Jelikož do té doby byly dějiny těchto států podřízeny historii velké mocnosti, došlo v důsledku tohoto deficitu k vytváření vlastních velkých dějin. To zahrnuje hledání velkých osobností – hrdinů, a zároveň odmítání odpovědnosti za veškeré negativní události. Stavění se do role čirých obětí v kombinaci s hledáním národních hrdinů historiografie ještě obalila do extrémně antikomunistického hávu, z čehož se nám nakupilo alarmující množství odborné i populárně naučné literatury o druhé světové válce, která postrádá kritiku vůči jejímu hlavnímu agresorovi – nacistické třetí říši.

V současné době navíc výrazně narůstá v některých zemích nacionalismus a hledání národních antikomunistických hrdinů (Bandera, litevští antisovětsí partyzáni, Armija krajowa atp.), kteří ale, jak nám jasně dokládají relevantní vědecké zdroje, mají odvrácené strany. Ať už zmíníme Volyňskou řež nebo masakry civilistů v Litvě po 2. světové válce, hledání hrdinů a stavění sebe do role obětí bez známek sebekritiky nás přivádí k velice kontroverzním kauzám, které se odehrávají v rámci středo a východoevropského prostoru. Když může být Bandera na Ukrajině hrdinou, neznamená to jen ožívování symbolu antikomunistického odporu, ale silně se to dotýká (nejen) Polska. Když začneme vyzdvihovat Vlasovce a stavět jim pomník, přehlídíme tím podíl Vlasovců na masakrech civilistů Varšavského povstání. Když v Maďarsku zapudili komunistického hrdinu Endre Ságváriho, zbavili se tím také jediného velkého symbolu antinacistického odporu. Ve zkratce řečeno, černobílé nahlížení vlastních moderních dějin národních států sice o sto osmdesát stupňů otočilo interpretace předchozího komunistického výkladu, ale po třiceti letech se jasně ukazuje, že obrátit znaménka není ani tak vědeckým pokrokem jako spíše reakčním obratem, který co do poznání společnosti mnoho nepřináší.

Odkaz: Vlasta Kordová – stránky IWM: <https://www.iwm.at/the-institute/visiting-fellows/vlasta-kordova/>

Kontakt: Mgr. Monika Beranová, monika.beranova@ujep.cz, 731 915 020

Odkaz na fotografie k volnému užití: Vlasta Kordová na stáži ve Vídni; archiv UJEP

<https://filesender.cesnet.cz/?s=download&token=d6f2733b-0096-f5ae-e15e-05a243bb21da>

Mgr. Jana Kasaničová, tisková mluvčí